

### Književna poročila

utvor uborni = armseliger Spuk (102); črni pah = Qualm (105); kaj žuliš = was fackelst du (109); «orehi gluhi» so germanizem nam. «prazni, puhli» (112); svetopetci = Heuchler (113). Večina teh in v sledečem navedenih napak izhaja iz nekake preozke prevajavčeve perspektive: preveč boječe lepí na pomenu p o s a m e z n e besede ali verza in premalo gleda na pomen opisane situacije, na vsebino in zmisel celotnega teksta.

Neredko je prevajavec zmisel predloge samovoljno spremenil ali celo napačno razumel: ako se stric bi usajal na (!) me = böse sein (8); «postavi kozelček» ni «mach a Mandla», ker se «kozelc» postavi na glavo in ne «po koncu», kakor je tukaj treba (14); in ako mislim, se mi zdi, da sanjam (da so bile sanje — saj pravi v naslednjem «Gotovo, sanjam tudi z d a j», 15); Henrikove besede (18–19), ta važna izjava, so napačno razumljene, tudi se Henrik ne trudi, da bi se «sklonil» (saj leži!), ampak «vzravnal» in pravi v originalu: «Ne maram krone! Ljubezni le! Ljubezni! (= se mi hoče); «Negla» je «ostanček», ne «lonček» (20); «Zvezde so luknjice in solnce je velika luknja v prazno» bi bilo pravilno, kakor pravi pri Hauptmannu starka tudi, da naj Bog prime za šibo (in ne ona), ker so «plašljivci», «bojazljivci» in ne «klopotci» (30); bodi v slast = nimm in acht (poglej!) je po nepotrebnem poentirano, «v ovsenico buha vol» (nam. bik!) pa kaže, da Funtek besedila ni razumel ali pa je — po nepotrebnem! — skušal Čateževe nedostojnosti omiliti (33); med mezinec (nam. palec!) in kazalec (58); «in v njega rov že zdrsnem še s teboj» — s tem «rovom» misli Čatež po svoji naturi in govorici baš Rutico, zato je prevod napačen (68); koga si pahnil čez vodnjak v propast = wenn stiessest du hinab den Brunnenstein (123) — Rutica mu očita, da je čez ograjo vodnjaka, na kateri je sicer sedela, po njegovi krivdi šla v vodnjak sam, v svojo propast!

«Zelenovampnik» (108) in «sekira sprožna» (119) so nerodno po nemškem kalupu odlite besede; v prvem slučaju bi se lahko reklo «zeleni vamp, vampež, vampnik», v drugem bi bila sama «sekira» popolnoma dovolj! Človek se po pravici začudi, če bere pri Funtku «tod» (117) ali celo «ondod» (69, 71) namesto preprostega in pravilnega «tu(kaj)». Pravilen gen. pl. je «okovov» (61), kdor pa piše «vun» (80), bi moral pisati tudi «vus», kar je enako pravilno. Par verzov se dá z lahkoto popraviti, če suponiramo v njih tiskovne napake in jih popravimo tako: Ti pridi sem, pomagaj, da zakurim (20); nam ne pojo lepo. Ni njemu ne (30); strmel bi, želel, upal, se osmeljal (62); Z njim večje slave ne dobiš (68); v sramoto bridko krščenemu svetu (70); v smeteh še sikofantske duše nič (72); prostaščine — ki trati dan za dnevom (92); in brez odbleska luči izgubljene (117).

Vse te opazke ne morejo zmanjšati vrednosti in cene dela Funtkovega, ki se je tudi v tem prevodu — primerjaj n. pr. str. 107. in 108.! — pokazal starega in znanega mojstra. Naj bodo dokaz, s kakim zanimanjem sem zasledoval pot, po kateri je prevajavec skušal rešiti to ne ravno lahko, prej celo zelo težavno nalogo. Mogoče bodo tudi nekoliko koristile, preden bo ta čarobna bajka, kakor se namerava, stopila na naše odre.

*mojster = Funtek je krivica prevajalca* J. A. G. 12/12/59

Fr. Milčinski: Gospod Fridolin Žolna in njegova družina. Veselomodre črtice. I. V Ljubljani 1923. Splošna knjižnica, zv. 5. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna. St. 72.

Fridolin Žolna: Dvanajst kratkočasnih zgodbic. II. Splošna knjižnica, zv. 21. Ista založba. Str. 72.

### Književna poročila

Kadar duh zapusti obliko, ki je bila vidni, oprijemljivi izraz njegovega življenja, ostane le še negibni kalup, mrtvo okostje, ki kvečjemu le še molče vpije o neizproslem razpadanju in razkrajanju, ki mu je zapisana gola snovnost. Ta memento pa je za človeka, ki le prerad pozablja na neizbežnost svojega večnega romanja in se rajši preda lenobni udobnosti počivanja, žvižgajoč bič, ki drami in trga iz omotičnosti čutnega životarenja. Človek se po večini trma<sup>sto</sup> vztrajno, s češčenjem in proslavljanjem oklepa takih kalupov, malikov, ki so že zdavno morda zgolj gluho ogrodje in šele satirik, karikaturist ali humorist ga z osmešitvijo teh kultov zbude iz tope navajenosti, z osramotitvijo lesenih idolov ga napravijo dovzetnega za nadaljnjo pot k duhovnemu vseobvladanju vesoljstva. Sedanja doba, ta strahotna mešanica tragičnosti in komičnosti, po<sup>blaznelih</sup> groz in odurnih smešnosti nudi dramilcem človeštva prebogato izbero vsakovrstnih malikov.

Humorist in karikaturist Milčinski je v dveh knjižicah «veselomodrih črtic in kratkočasnih zgodbic» zgradil prepotrebno spačeno zrcalo, v katerem bo marsikdo lahko našel svoj pravi obraz. Po svoje je Milčinski zamahnil z bičem po svoji okolici. Njegova beseda je vedra, prožna, na videz celo prizanašujoča in dobrohotna, šele kasneje pa te zaskeli globoko zasekana rana in se ne umiriš prej, dokler nisi izpraševalcu vesti mirno in v vsem — pritrdil. Že prva črtica — «Naredba št. 5742.» — je sijajen vzgled take karikature, ki več in jasneje pove, kot še tako učeno in tehtno sestavljene obsodbe okostenelih uprav. Takoj naslednja «O otiščancu in vremenski brigi» se razraste v neizprosno bodljivo zajedljivost cankarske satire, ki je v «Muhah» ohranila še prav tako ostrino, dasi že ovito v blažilnost humorja. Naslednja skupina kramljanj vpliva pa mirneje. To so lične igrčke, ki jih je pisatelj postavil pred deco in tu ustvaril majhen svet, a prav s tako važnostjo in resnostjo, kot je svet «velikih» in «zrelih», ter je baš s to vzporeditvijo dosegel svoj namen, osmešil je na povsem lokav način dejanje in nehanje malikovalcev. Prvi zvezek zaključuje «Smrtna kosa», jedrovit in zasoljen finale, v katerem pisatelj ponovno še ošvrka in ošiba brez izjeme vse: od raznolikih poedincev, predstaviteljev, preko številnih društev in družb, do najširših razmahnjenj človeških združenj.

Moč karikature in humoreske leži baš v njeni kratkoči in prožnosti, zato vsaka razpletenost in razvlečenost škodi in slabi prvotno priostrenost. Ta napaka kazi «Vojno legendo» (v II. zv.) pa tudi «Popotno romantiko», ki je vendarle zanimiva zlitina lirične tišine in skrajno ironične rezkosti.

Prebridke resnice vpijejo iz nekaterih zgodb iz «jugoslovanskega» okolja. Lokavi pripovednik te zabava z agami in medvedi, dokler ne zavije pogovora na vžigalice, ob katerih čuješ mnogo prepotrebnih opazk na naše javne razmere.

Milčinski hodi povsem svojo pot. Rekel bi, kakor da se ne briga sploh nič za stremljenja in težnje dobe, v kateri živi. Pa nas nenadoma preseneti s knjigami, kot sta baš pričujoči, ter v značilnejših črtah prikaže ves nered, v katerem živimo, bolj kot marsikdo, ki se je ponosito postavil za mogočnega ob<sup>toževalca</sup> družbe.

Milčinski se smeje, a za tem smehom ždi boleost, veje groza. Kadar bo kdo pisal o naših satirah in karikaturah, se bo moral resno ustaviti ob tem svoje<sup>vrstnem</sup> pisatelju.

Miran Jarc.

Gjuro Arnold. Izabrane nisme. 1923. Izdala «Matica Hrvatska» u Zagrebu. Str. 128.

Pričujoči zbornik pesmi je nekaka spominska izdaja, s katero je Matica Hrvatska proslavila petdesetletnico književnega delovanja znanega hrvatskega